

Проблема «Язык и общество» широка и многопланова. Прежде всего язык социален по своей сущности. Основная его функция - быть средством, орудием общения людей. На базе этой функции и в связи с нею осуществляются языком и другие функции - воздействия, сообщения, формирования и выражения мысли. Эти функции также социальные.

Можно сказать, что общество имеет такой язык, какой обществом создан, и использует язык так, как умеет и может. Влияние языка на общество усиливается вместе с развитием самого общества - это влияние возрастает по мере развития производства, техники, науки, культуры государства. Язык участвует в организации труда, в управлении общественным производством, деятельностью учреждения, в осуществлении процесса образования и воспитания членов общества, в развитии литературы и науки.

Общество влияет на язык, но и язык, в свою очередь, влияет на общество, участвуя в различных областях жизни и деятельности людей.

Овладение искусством общения необходимо для каждого человека независимо от того, каким видом деятельности он занимается или будет заниматься, так как от уровня и качества его общения зависят успехи в личной, производственной и общественной сферах жизни.

УДК 811.161.3

Ф.М. ДАСТАЕЎСКИ І БЕЛАРУСЬ

*Студэнтка – Лаўрусік Г.С., 31 тс, 1 курс, ФТС
Навуковы кіраўнік – Гурновіч А.Б., старэйшы выкладчык
УА «Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны ўніверсітэт»,
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

З Беларуссю так ці інакш звязаны лёс многіх вядомых пісьменнікаў з іншых краін. Не так даўно ўстаноўлена, што на нашай зямлі жылі продкі славутага рускага пісьменніка Фёдара Міхайлавіча Дастаеўскага, пра што ён добра ведаў і помніў.

Захаваўся дакумент, згодна з якім пяць стагоддзяў таму князь Фёдар Іванавіч Яраславіч падараваў баярыну Даніле Іртышчаву ўтульны маёнтак паблізу невялікай вескі Дастоева недалёка ад Янаў-Палескага (цяпер Іванаўскі раён Брэсцкай вобласці). Зараз

пра назву гэтага мястэчка нагадвае чыгуначная станцыя, а сам Янаў перайменавалі ў Іванава. Дастоева, якое дало прозвішча дзецям Данілы Іванавіча, сваю назву захавала. Больш за тое, вёска мае шанцы стаць вядомай не толькі ў краіне, але і за мяжой.

У Данілы Іртышчава было два сыны. Аднаму з іх, Івану, далі падвойнае прозвішча Іртышчаў-Дастоеўскі. Наступныя пакаленні роду насілі адно прозвішча Дастаеўскі. А сам вялікі пісьменнік, кажуць, настойваў на тым, каб яго прозвішча прамаўлялі з націскам на другім складзе - ДастОеўскі. Жонка Фёдара Міхайлавіча, Ганна Рыгораўна, пісала ва ўспамянах так: “Мой нябожчык муж шмат разоў казаў, што род ягоны вядзецца са старажытнай Літвы, ад Пінскага маршалка Пятра Дастаеўскага, выбранага ў сейм у 1589 годзе. Сам Пётр Дастаеўскі і яго нашчадкі жылі ў Дастоева”. Праўда, беларускі адрэзак гісторыі роду налічвае толькі два ўзросты. У сярэдзіне XV стагоддзя, падчас паўстання Багдана Хмяльніцкага, фальварак быў фактычна разгромлены, і ад тых матэрыяльных страт адрэзкіх гаспадарку Дастаеўскія не змаглі. Не змаглі яны заплаціць падаткі ў казну і вымушаныя былі ратавацца ўцёкамі. Прытулак свой знайшлі ва Украіне, на Валыні. Там продкі будучага генія рускай літаратуры пражылі амаль тры стагоддзі. Такім чынам, менавіта з Дастоева ідуць карані радаводу пісьменніка Фёдара Міхайлавіча Дастаеўскага. На месцы былога маёнтка, які належыў яго продку Даніле Іртышчаву, праводзіліся раскопкі, у выніку якіх было выяўлена нямала цікавых знаходак. Археалагі знайшлі старадаўнія манеты, кавалкі керамікі, шкла, фрагменты кафлі, якой была выкладзена падлога былой сядзібы. Але самая каштоўная знаходка – фрагменты печы і геральдычнай кафлі. Па іх, магчыма, атрымаецца аднавіць радавы герб Дастаеўскіх. Бо менавіта на такой кафлі, вырабленай з апаленай гліны, у XVI – XVII стагоддзях наносілася радавая геральдыка.

Спецыялісты “Брэстрэстаўрацыяпраект” ускрылі не толькі будынак 16 ст., але і цэлую сістэму будынкаў, якія перадаваліся з роду ў род. Абследаванне праводзілася на тэрыторыі больш за 100 тысяч квадратных кіламетраў. Разведаныя траншэі далі магчымасць вызначыць памеры сядзібы. Гэта прыкладна 120 метраў на 80 метраў, паміж раней устаноўленым памятным знакам і меліярацыйным каналам, які знаходзіцца непадалёк.

У сценах Дастаеўскай сярэдняй школы, дзе створаны музей імя Фёдара Міхайлавіча Дастаеўскага, узнікла ідэя адкрыць мала каму вядома старонкі з гісторыі роду сусветна вядомага пісьменніка.

У тым, што закінуты маёнтак, разбураны ў гады ваеннага ліхалецця і дашчэнт знесены ў сярэдзіне мінулага стагоддзя, належыў продкам вялікага пісьменніка, дастоеўцы пераканаліся ў шасцідзясятых гады, калі з Ленінграда прыйшоў ліст ад унука пісьменніка Андрэя Фёдаравіча, што і паслужыла галоўным аргументам на карысць стварэння школьнага музея.

Звязаўшыся з унукам пісьменніка Андрэем Фёдаравічам, энтузіясты і мясцовыя краязнаўцы атрымалі ад яго ліст, у якім паведамлялася, што Дастоева ў палескай глыбінцы дакладна належыла вядомаму роду. А калі ў серыі “Жыццё выдатных людзей” выйшла кніга Леаніда Гросмана з падрабязным расповедам пра пачатак вядомага роду ў беларускай весачцы Дастоева, сумненні адпалі канчаткова.

Наведаўшы школьны музей, можна даведацца шмат цікавага як пра Фёдара Дастаеўскага, так і пра яго продкаў. Мяркуючы па сабраных сведчаннях, сядзіба была небагатай. Яна ўяўляла сабой звычайны двор памешчыка. Тэрыторыю сядзібы па перыметры акружаў частакол, да якога падступаў абводны канал. Да ўязной брамы, зробленай з каменя, прымыкала галерэя для шпацыру. У выпадку неабходнасці яе можна было выкарыстоўваць у якасці абарончага збудавання. На тэрыторыі сядзібы размяшчалася некалькі будынкаў, месцазнаходжанне якіх адгадваецца па абрысах рэшткаў падмурка. Пасярод поля ўзвышаецца невялікі пагорак. Тут калісьці быў склеп. Яшчэ нямала таямніц захоўвае гэтая зямля. Распяваюць, што у час меліярацыйных работ коўш экскаватара наткнуўся на куфар са срэбным посудам і паперамі, спаранелымі ад часу. Таксама ў школьным музеі экспануецца надмагільны камень, знойдзены каля Дастоева. На ім выбіта дата - 1438г.

Гісторыя роду Дастаеўскіх звязвае разам тры брацкія народы: беларусаў, украінцаў і рускіх.

Карані роду Дастаеўскіх бяруць пачатак у беларускай вёсцы Дастоева, бацька пісьменніка выйшаў з украінскай вескі Вайтоўцы, а сам пісьменнік нарадзіўся, жыў і ствараў неўміручыя літаратурныя творы ў Маскве і Пецяярбурзе.

Месца былога размяшчэння сядзібы Дастаеўскіх наведалі Надзвычайны і Паўнамочны Пасол Расійскай Федэрацыі ў Беларусі Аляксандр Сурыкаў, Генеральны консул Расіі ў Брэсце Мікіта Маткоўскі. У гісторыкаў, прадстаўнікоў культуры, грамадскасці Іванаўскага раёна, аматараў творчасці Дастаеўскага нарадзілася ідэя аднаўлення сядзібы продкаў пісьменніка. Магчыма, праз некаторы час у Беларусі з’явіцца яшчэ адзін цікавы турыстычны

маршрут, канечным пунктам якога стане вёска Дастоева, сядзіба Дастаеўскіх.

УДК 94 (575.4)

СЕКРЕТЫ ОРАТОРСКОГО МАСТЕРСТВА

Студент – Лептюк Н.В., 26 тс, 4 курс, ФТС

*Научный руководитель – Занкович Е.П., канд.филол.наук, доцент
УО «Белорусский государственный аграрный технический
университет», г. Минск, Республика Беларусь*

Ораторское искусство – один из наиболее важных и ценных навыков в жизни каждого человека, который помогает красиво и грамотно донести свою позицию широкому кругу слушателей. Очень немногие имеют врождённую способность к таким выступлениям.

Те же, кто познал секреты ораторского мастерства и освоил навыки публичных выступлений, имеют все шансы стать интересной личностью и достичь ошеломляющего успеха практически в любой сфере жизни, будь то бизнес, политика, искусство, шоу-бизнес, отношения и т.д.

Настоящий оратор должен обладать рядом качеств, которые делают его асом публичных выступлений и помогают в максимально короткой речи достигать желаемой цели. Среди этих качеств можно выделить следующие:

- оратору необходимо быть эрудированным и начитанным, для того чтобы в нужный момент подбирать правильные слова для оформления своих мыслей;

- речь оратора должна быть грамотной и чёткой, понятной целевой аудитории слушателей;

- профессионал должен подчинять волнение своей воле и сохранять спокойствие в процессе презентации или выступления.

В чем заключается искусство ораторского мастерства?

В первую очередь нужно иметь чёткое произношение и хорошо поставленный голос, поскольку они являются залогом красивой и внятной речи. Достичь этого можно правильно выговариваемыми согласными и чистыми гласными звуками.

Для того чтобы речь доставляла слушателям удовольствие, нужно практиковать упражнения для развития голоса.